

Länssstyrelsen
Örebro län

Sture Marklund
Direkt: 010-2248759
Sture.Marklund@lansstyrelsen.se

1(9)

BESLUT
2015-06-09

Dnr 511-296-2012

Enl sändlista

Länssstyrelsens i Örebro län beslut och föreskrifter om bildande av naturreservatet Klåvudden i Askersunds kommun.

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) beslutar Länssstyrelsen att förklara det område som avgränsas på bifogad karta som naturreservat. Området omfattar fastigheten Harge 4:74 samt del av fastigheterna Harge 2:2 och Harge 2:4 i Askersunds kommun. Reservatet har den gräns som anges på bifogad beslutskarta och slutligen märks ut i fält.

Naturreservatets namn skall vara Klåvudden.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald knuten till naturskogspräglad, Vätternnära barrblandskog i sprickdalsterräng och på åsmaterial. De artgrupper som särskilt avses är fåglar, insekter, kärlväxter, lavar och vedlevande svampar. Vid behov skall bekämpning av invasiva arter utföras.

Syftet är vidare att tillgodose behovet av områden för friluftslivet. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska för att minska störningarna på områdets naturvärden kanaliseras genom uppmärkning av smala gångstigar, men ska kunna bedrivas i hela reservatet.

Föreskrifter för naturreservatet

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länssstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm., att nedan angivna föreskrifter skall gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att:

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden,
2. anordna upplag,
3. anlägga väg eller stig,
4. framföra motorfordon utom på tillfartsvägar till fastigheterna Harge 2:14 och Harge 2:44,
5. dra fram ny mark- eller luftledning,
6. uppföra eller utöka byggnad eller annan anläggning,
7. utföra något slag av avverkning, gallring eller röjning, så eller plantera skogsplanter, samla ihop eller föra bort några levande eller döda träd eller träddelar,
8. uppföra nya jaktorn, röja nya siktgator eller stödutfodra vilt

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktigas tåla

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktas tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar,
2. anläggande och utmärkning av smala gångstigar på plats som anges på beslutskarta,
3. uppsättning och underhåll av informationstavlor enligt beslutskarta,
4. undersökning och dokumentation av mark- och vattenförhållanden, vegetation samt växt-, svamp- och djurliv i uppföljningssyfte

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas i naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet

Det är förbjudet att

1. göra åverkan på markytan,
2. skada döda eller levande träd,
3. göra upp eld

Enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller ordningsföreskrifterna omedelbart även om de överklagas.

Undantag från föreskrifterna enligt 7 kap 5 och 30 §§ miljöbalken

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för

- a) förvaltaren av naturreservatet att utföra de åtgärder som krävs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår ovan av föreskrifterna under B (enligt 7 kap 6 § miljöbalken),
- b) förvaltaren av naturreservatet att i uppföljningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial eller annan dokumentation av växt- och djurliv, luft, mark- och vattenförhållanden inom naturreservatet,
- c) uttransport av fälld älg, hjort eller vildsvin med fordon som inte ger långsiktigt bestående skador på mark och vegetation,
- d) underhåll av befintliga siktgator för jakt genom försiktig röjning,
- e) framförande av motorfordon av tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärende (insatsen skall omgående anmälas till länsstyrelsen),
- f) rättighetshavare att utföra normalt underhåll av befintlig mark- eller luftledning i enlighet med ledningsrätt,
- g) rättighetshavare att utföra normalt underhåll av anslutningsvägar till fastigheterna Harge 2:14 och Harge 2:44 med läge enligt beslutskarta,
- h) fastighetsägaren till Harge 2:44 att efter samråd med Länsstyrelsen vid behov utföra slyröjning vid klippbranter öster och väster om fastigheten Harge 2:44 och i omedelbar närhet av densamma med läge enligt beslutskarta.

Fastställande av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm beslutar Länsstyrelsen att fastställa den skötselplan för naturreservatet som framgår av bilaga 3.

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn: Klåvudden.

NVR (RegDOS-id): 2013472.

Lägesbeskrivning: 12,4 km SSO Askersund.

Kommun: Askersund.

Naturgeografisk region: Tiveden-Tylöskogen-Kolmården

IUCN-kategori: Ia, strikt naturreservat

Fastigheter: Harge 4:74 samt del av fastigheterna Harge 2:2 och Harge 2:4

Areal: 54,4 ha.

Riksintressen: Naturvård och friluftsliv, 3 kap. miljöbalken. Kust, turism och friluftsliv, 4 kap miljöbalken.

Markägare: Staten genom Naturvårdsverket samt privata.

Nyttjanderätter: Jakt, lednings- och vägrätter.

Reservatsförvaltare: Länsstyrelsen i Örebro län.

Redogörelse för ärendet

Området bedömdes i den fysiska riksplaneringen på 70-talet vara av riksintresse för såväl naturvård som friluftsliv (3 kap. miljöbalken) och beskrevs mer utförligt i Länsstyrelsens naturvårdsöversikt från 1984.

Harge uddar har i Askersunds kommuns fördjupade översiktsplan för Vätterns stränder, presenterad i november 1983 och antagen av kommunfullmäktige 1990-11-26, angivits som område för bildande av naturreservat.

I samband med Miljöbalkens införande beslutade Riksdagen att Vätternnära områden skulle ges miljöbalksskydd och vara riksintresse för bl a friluftsliv (4 kap. miljöbalken).

Länsstyrelsen har i två etapper 2001-05-18 och 2002-09-13 beslutat om bildande av naturreservat av Harge uddars västra del. Den tredje nu aktuella etappen, omfattande Harge uddars östra del, föreslås av praktiska skäl få ett eget namn, Klåvudden, eftersom problem med väghänvisningen annars lätt skulle uppkomma.

Samråd i ärendet har skett med Askersunds kommun.

Förslag till avgränsning av området samt naturkvaliteter har godkänts av Naturvårdsverket för påbörjande av förhandlingar om markåtkomst med syfte att bilda naturreservat av det berörda området.

Markägarförankring och förhandling har därefter vidtagit och det sista avtalet skrevs under i slutet av 2014. Den del i det ursprungliga förslaget som omfattade del av detaljplaneområdet nordost Svaladalen har tagits bort från förslaget eftersom detaljplanen i sig ger tillräcklig styrning. Det föreliggande reservatsförslaget delas därför i nuläget av en östlig och en västlig del som via stig genom allemansrättsligt tillgänglig del av detaljplaneområdet binds samman.

Ärendet har varit föremål för remissbehandling. Sakägare och övriga remissinstanser har beretts möjlighet att yttra sig över förslag till beslut.

Skälen för beslutet

Området är av riksintresse för naturvård och friluftsliv enligt miljöbalken 3 kap, 5 §. Det är vidare av riksintresse för kust, turism och friluftsliv enligt miljöbalken 4 kap. Området ingår vidare i värdestrakt för barrskog i regional strategi för formellt skydd av skog. Skärgårdsnaturskogar är en för naturskydd prioriterad skogstyp i nationell strategi för formellt skydd av skog. Sandbarrskogar är vidare en nationellt underrepresenterad skogstyp som skall prioriteras för naturskydd enligt samma strategi. Det föreslagna skyddet av området är i linje med nationell och regional strategi för formellt skydd av skog. Reservatet förstärker de befintliga, närliggande Vätternnära naturreservatens möjligheter till långsiktigt artskydd genom att på landskapsnivå bilda ett ekologiskt sammanhängande nätverk med god konnektivitet. Det är i linje med av riksdagen tagna miljö kvalitetsmål, framförallt målen levande skogar och ett rikt växt och djurliv.

Den ålders- och exponeringsmässigt varierade barrblandskogen med rik tillgång på senvuxna hållmarkstallar, senvuxna hållmarksgranar, solexponerade senvuxna aspar, jätteklibbalar, döda björkar och lågor av olika åldrar och trädslag, utgör en gynnsam miljö för skogsarter knutna till vednedbrytning och gammal taigaskog. Solexponerade klippor och åsavlagringar hyser en rik flora. Området är en mycket känd lokal för sträckande fåglar. Fågellivet i övrigt kännetecknas av det strandnära läget och förekomsten av äldre barrblandskog.

De särskilda naturvärden som framkommit om reservatsområdet kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov kan endast tillgodoses genom bildande av naturreservat.

Förutsättningarna för att bevara områdets biologiska mångfald och livs- och rekreationsmiljöer bedöms som goda om skötselmålen uppfylls, i enlighet med bifogad skötselplan.

Beslutet följer riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljö kvalitetsmål.

Beslutet strider inte mot kommunal översiktsplan eller detaljplan och är därmed förenligt med 7 kap 8 § miljöbalken.

Beslutet är förenligt med 3 och 4 kapitlet miljöbalken.

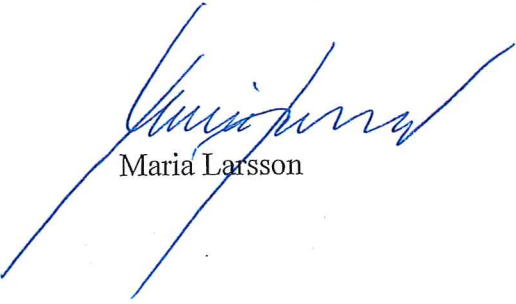
Beslutet är inte i konflikt med koncessioner för gruvnäringen enligt uppgifter från Bergstaten.

Vid en avvägning, enligt 7 kap 25 § miljöbalken, mellan allmänna och enskilda intressen bedömer Länsstyrelsen att den inskränkning i enskild rätt att använda mark och vatten som beslutet om naturreservat innebär inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses.

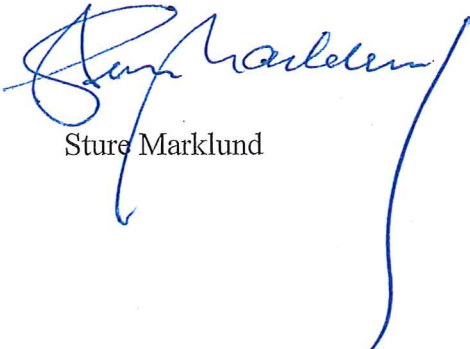
I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ *förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning*, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen

Detta beslut kan överklagas. (Se bilaga 2.)

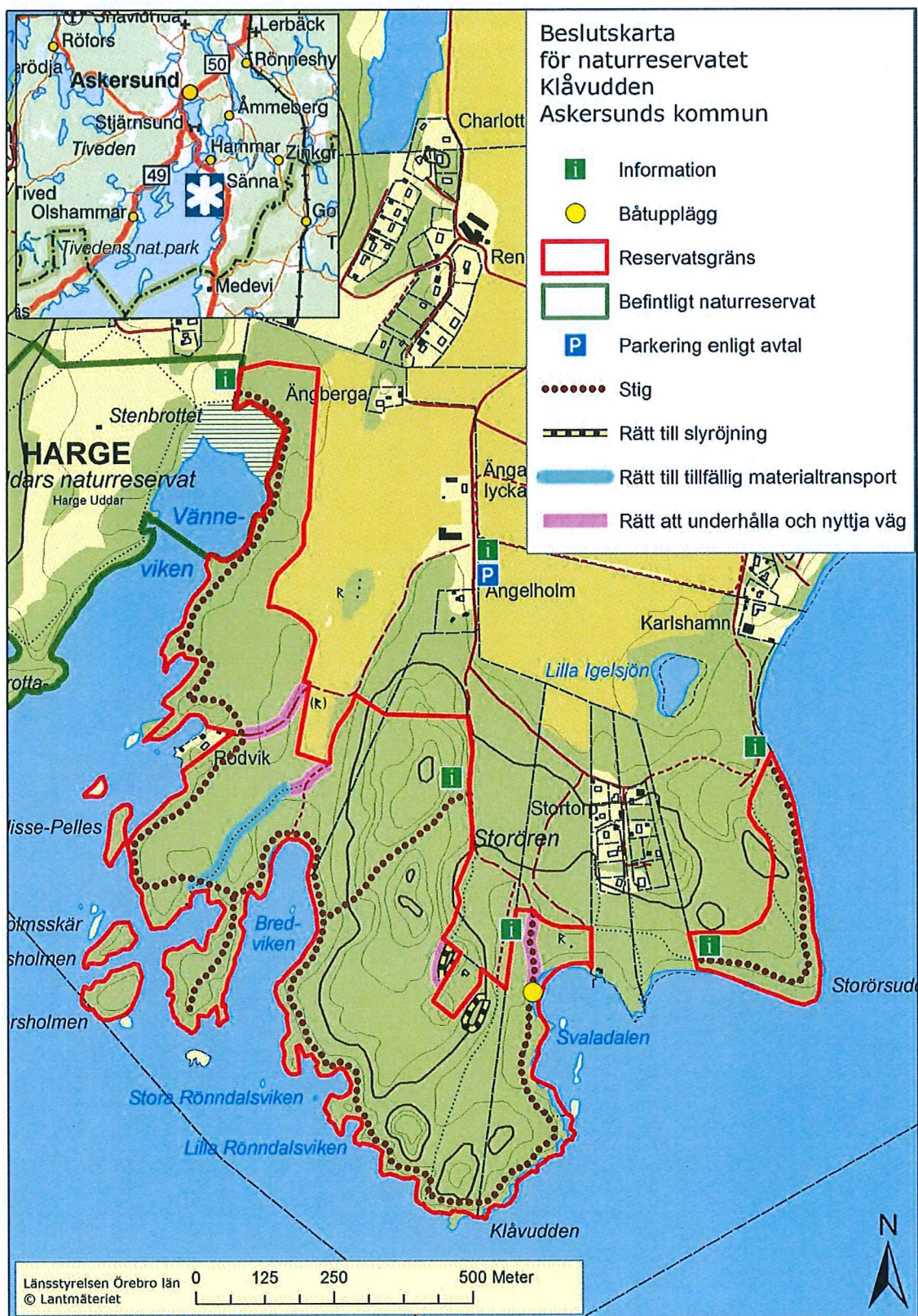
Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Maria Larsson. Vid den slutliga handläggningen av ärendet har deltagit länsrådet Kjell Unevik, länsjuristen Katarina Nyberg, enhetschefen Johan Wretenberg samt naturvårdsbiologen Sture Marklund, föredragande.

Maria Larsson

Sture Marklund

Länsstyrelsen
Örebro län

Sture Marklund

Direkt: 010-2248759

Sture.Marklund@lansstyrelsen.se

Bilaga 3. SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET KLÅVUDDEN I ASKERSUNDS KOMMUN

1. Beskrivningsdel

Klåvudden är en i huvudsak bergig, sydvänd udde genomkorsad av i syd-nord gående sprickdalar. Vätternstranden får härigenom ett höglänt och kargt utseende med en rad mot söder utstickande uddar och holmar. I öster når Askersundsåsen fram till Vättern där den bildar en flera meter hög naturlig abrasionsbrant. Finmaterial från åsen har sedimenterat i områdets vikar vilka är långgrunda och sandiga. Nivån ligger mellan Vätterns 88,5 möh och den högsta bergstoppens 120 möh.

1.1 Prioriterade naturvärden

Området ingår i värdetrakt för barrskog i regional strategi för formellt skydd av skog och skärgårdsnaturskogar är en för naturskydd prioriterad skogstyp i nationell strategi för formellt skydd av skog. Sandbarrskogar är vidare en nationellt underrepresenterad skogstyp som skall prioriteras för naturskydd enligt samma strategi. Det föreslagna skyddet av området är i linje med nationell och regional strategi för formellt skydd av skog. Reservatet förstärker de befintliga, närliggande Vätternnära naturreservatens möjligheter till långsiktigt artskydd genom att på landskapsnivå bilda ett ekologiskt sammanhängande nätverk med god konnektivitet. Det är i linje med av riksdagen tagna miljö kvalitetsmål, framförallt målen levande skogar och ett rikt växt och djurliv.

Den ålders- och exponeringsmässigt varierade barrblandskogen med rik tillgång på senvuxna hållmarkstallar, senvuxna hållmarksgrannar, solexponerade senvuxna aspar, jätteklibbalar, döda björkar och lågor av olika åldrar och träslag, utgör en gynnsam miljö för skogsarter knutna till vednedbrytning och gammal taigaskog. Solexponerade klippor och åsavlagringar hyser en rik flora.

1.2 Enskilda och allmänna intressen vid förvaltningen

Enskilda intressen finns i form av ledningsrätter. Jakt är tillåten i området och uttransport av älg, hjort och vildsvin får ske med fordon som inte ger långsiktigt bestående skador på mark och vegetation.

2. Plandel

2.1 Skötselområde barrblandskog med ingående hållmarker och strandmiljöer

2.1.1 Bevarandemål

Flerskiktade barrblandskogar med rik förekomst av åldriga träd samt ingående lövbestånd i form av sumplövskogar och aspkloner. Mängden död ved ska uppgå till minst 15 skm³ per ha.

I anslutning till områdets aspkloner ska asppraktbagge förekomma på minst 10 aspar. I områdets tallskogar ska förekomma minst 10 väl separerade motaggsvamppopulationer. På områdets strandklippor ska de mycket sällsynta lavarna *Peltula*, *Peltula euploca* (VU) och dvärgplacodlav, *Squamaria pachylepidea*, (CR) kunna återfinnas. Kattfot, backtimjan, blodnäva, getrams, purpurknipprot, knärot, oxbär och svartoxbär ska finnas i goda populationer.

2.1.2 Åtgärder

- Fri utveckling ska gälla som grund för skötseln
- Invasiva träd- och buskarter ska vid behov elimineras

2.2 Skötsel av anordningar för friluftslivet

2.2.1 Åtgärder

Parkering

Parkering ska i enlighet med avtal på plats angiven i skötselplanekarta.

Stig

Ett stigsystem ska anläggas och utmärkas i enlighet med skötselplanekarta. Stigarna följer i huvudsak ett redan befintligt stignät.

Reservatsinformation

Informationsskylt ska uppsättas och underhållas vid parkering och i övrigt där ingångar till reservatet kommer att finnas. Lägena framgår av skötselplanekarta.

2.4 Naturreservatets utmärkning i terrängen

Markeringarna ska göras utifrån Lantmäteriets gränsutsättning och för övrigt i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar.

2.5 Tillsyn

Länsstyrelsen svarar för tillsynen av reservatet.

2.6 Nyttjanderätter

Avtal ger rätt till parkeringsplats och informationstavla med läge enligt skötselplanekarta. Rätt till väganslutning enligt lantmäteriförrättning.

2.7 Sammanfattning och prioritering av åtgärder

Åtgärd	Prioritet	Mål med åtgärden	När	Var	Frekvens
Anläggande av parkering	1	Ökad tillgänglighet	Inom 1 år	Se skötselplanekarta	Engångsåtgärd
Underhåll av parkering	2	Ökad tillgänglighet	Vid behov	Se skötselpanekarta	Vid behov
Uppsättning av informationstavlor	1	Ökad tillgänglighet	Inom 1 år	Se skötselplanekarta	Engångsåtgärd
Underhåll av informationstavlor	2	Ökad tillgänglighet	Inom 5-10 år	Se skötselplanekarta	Återkommande
Anläggande av stigsystem	1	Ökad tillgänglighet	Inom 1 år	Se skötselplanekarta	Engångsåtgärd
Underhåll av stigsystem	2	Ökad tillgänglighet	Vid behov	Se skötselplanekarta	Vid behov
Eliminering av invasiva arter	2	Invasiv art	Inom 1 år	Gäller hela reservatet	Vid behov

FÖRSLAG TILL BESLUT

2015-02-04

511-162-2013

